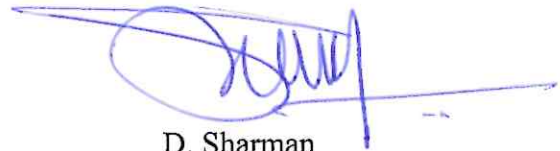

Initiatiefvoorstel: krachtens artikel 78 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38), ingediend d.d. 7 juli 2023 door D. Sharman en C. van Samson allen leden van De Nationale Assemblée, houdende nadere wijziging van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38).

Paramaribo, 7 juli 2023

De initiatiefnemers:

D. Sharman

C. van Samson

DE NATIONALE ASSEMBLEE	
Ingek.	10 juli 2023
Agenda no.	1154/23
Verwezen	
Naar	

**WET van2023,
houdende nadere wijziging van de Grondwet
van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116,
zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38)**

ONTWERP

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME,

In overweging genomen hebbende dat, in het kader van de beslissing van het Constitutioneel Hof van de Republiek Suriname d.d. 5 augustus 2022, zaak nr. CH-02, inzake het onverbindend zijn van de artikelen 9 en 24 van de Kiesregeling (S.B. 1987 no. 62, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2019 no. 55), alsmede in het kader van de doelmatige werking van de Grondwet, het wenselijk is enkele bepalingen van de Grondwet van de Republiek Suriname te wijzigen;

Heeft, de Staatsraad gehoord, na goedkeuring door De Nationale Assemblée, bekrachtigd de onderstaande wet:

ARTIKEL I

In de Grondwet (S.B. 1987 no. 116, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A. Artikel 56 komt te luiden:

1. De leden van De Nationale Assemblée en ressortsraden worden voor een zittingsperiode van vijf jaar.
2. Deze zittingsperiode van vijf jaren mag slechts bij wet, met 2/3 meerderheid van grondwettelijk aantal leden, worden verlengd, in geval van oorlog of andere buitengewone omstandigheden, die het houden van een verkiezing verhinderen.
3. De Nationale Assemblée kan tussentijds bij staatsbesluit worden ontbonden. Het besluit tot ontbinding houdt tevens de opdracht in een nieuwe verkiezing uit te schrijven. Deze verkiezing vindt niet later plaats dan vijf maanden na het besluit tot ontbinding.
4. De ontbinding gaat in op de dag waarop de nieuw gekozen DNA samenkomt.
5. Bij wet kan voor het na een ontbinding gekozen DNA een afwijkende zittingsduur worden vastgesteld. Een zodanige zittingsduur mag de periode van vijf jaren niet overschrijden.

B. Artikel 61 komt te luiden:

1. De Nationale Assemblée bestaat uit 51 leden die op grond van algemene, vrije en geheime verkiezingen krachtens het stelsel van *landelijke* evenredige vertegenwoordiging bij grootste gemiddelde en voorkeurstemmen worden gekozen.

2. Personen, die zich kandidaat hebben gesteld ter verkiezing tot afgevaardigde naar De Nationale Assemblée moeten in de Republiek Suriname wonen en hun hoofd- of werkelijk verblijf aldaar hebben en wel gedurende twee jaren voorafgaand aan de verkiezingen.
3. In afwijking van het gestelde in lid 2, geldt voor de verkiezingen van mei 2025 een termijn van één jaar hoofd- of werkelijk verblijf in de Republiek Suriname.

C. Artikel 91 komt te luiden:

1. De President en de Vice-President worden door De Nationale Assemblée voor vijf jaren gekozen. De ambtstermijn van de President en of de Vice-President eindigt bij de beëdiging van een nieuw gekozen President en of Vice-President. De ambtstermijn eindigt eerder bij besluit van De Nationale Assemblée tot tussentijds aftreden van de President en of de Vice-President. Indien het ambt vacant wordt, begint voor de daaropvolgend gekozen President en of Vice-President een nieuwe ambtstermijn, waarbij dit ambtstermijn de periode van vijf jaren niet mag overschrijden.
2. De President en de Vice-President zijn na het vervullen van twee aaneengesloten ambtstermijnen gedurende tien jaren niet herkiesbaar.

D. Bij Artikel 92 wordt nog 1 vereiste toegevoegd:

- niet eerder veroordeeld zijn nationaal of internationaal.

ARTIKEL II
Slotbepalingen

1. Deze wet wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd.
2. Zij treedt inwerking met ingang van de dag volgende op die van haar afkondiging.
3. De Minister van Binnenlandse Zaken is belast met de uitvoering van deze wet.

Gegeven te Paramaribo, de 2023

CHANDRIKAPERSAD SANTOKHI

**WET van2023,
houdende nadere wijziging van de Grondwet
van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116,
zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38)**

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Algemeen deel

In de loop der tijd hebben verschillende regeringen vanwege geconstateerde onvolkomenheden in de Grondwet kenbaar gemaakt te komen met voorstellen voor een integrale herziening van de vigerende Grondwet. De plannen tot realisatie van deze in het vooruitzicht gestelde wijzigingen zijn niet verwezenlijkt. Vanwege het door het Constitutioneel Hof ongrondwettig verklaren van een aantal bepalingen van de Kiesregeling is aanpassing van een aantal artikelen van de Grondwet geboden teneinde een grondwettelijke basis te bieden voor wijziging van de Kiesregeling.

Het proces tot wijziging van de Grondwet en Kiesregeling staat onder tijdsdruk, omdat de voorbereidingen van de verkiezingen in 2025 tijdig moeten kunnen starten. Om die reden worden de wijzigingsvoorstellen van de Grondwet beperkt tot het op dit moment hoogstnoodzakelijke.

Het initiatiefwetsvoorstel voor wijziging van de Kiesregeling wordt om die reden zoveel als mogelijk gelijktijdig behandeld met de onderhavige wijziging van de Grondwet.

B. Artikelsgewijs

Artikel 56:

De constitutionele regelingen van Suriname hebben vanaf 1948 een bepaling gekend waarin de mogelijkheid is opgenomen het parlement te ontbinden. Bij de grondwetswijziging in 1987 is mogelijk abusievelijk de mogelijkheid tot tussentijdse ontbinding niet opgenomen. In 1992 is overwogen een ontbindingsartikel op te nemen, maar geen besluit genomen. Een ontbindingsbepaling kan niet worden gemist. Dat bleek in 1999 toen werd besloten tot ontbinding van De Nationale Assemblée terwijl daartoe geen grondwettelijke voorziening is. Tijdens het debat bleek dat mensen zich bewust is van de dilemma. Eertijds bestond het onjuist gebleken beeld dat het ontbindingsrecht mag worden gebruik om een conflict tussen de regering en het parlement te beslechten. Het is zogeheten 'conflictontbinding'. Het is staatsrechtelijk duidelijk dat het ontbindingsrecht niet mag worden toegepast als gevolg van een conflict tussen De Nationale Assemblée en de regering. Dat is ook de doctrine regel in landen met een parlementaire democratie. In Suriname zijn de ontbindingen tussen 1950 en 1980 nooit het rechtstreekse gevolg geweest van conflicten tussen kabinet en parlement. Ontbinding van het parlement vindt volgens de doctrine plaats in gevallen van een uitzichtloze parlementaire situatie die kan leiden tot staatkundige verlamming. Een voorbeeld is de situatie in 1979 toen er in Suriname sprake was van een parlementaire verlamming. In samenspraak is toen gekozen voor ontbinding met als voornemen verkiezingen te organiseren eind maart 1980. Dit voorbeeld toont

aan dat een besluit tot ontbinding in de regel na overleg met De Nationale Assemblee zal plaatsvinden. Juist in situaties waarin de parlementaire stemmen staken, of langdurig geen vergaderingen plaatsvinden is het juist zaak de kiezer de mogelijkheid te geven een structurele patstelling in de volksvertegenwoordiging te beslechten. Het is onwaarschijnlijk dat de regering te snel gebruik maken van dit instrument, het teken bij het uitschrijven van verkiezingen immers mogelijk ook zijn eigen politieke doodvonnis.

Artikel 61

Lid 1 Vanuit het gelijkheids- en rechtvaardigheidsbeginsel, evenals de beginselen van goed bestuur en de taken en bevoegdheden van De Nationale Assemblee is het van het hoogste belang dat elke kiezer zijn/haar stem dezelfde waarde heeft en dat er een garantie is voor continue vernieuwing en versterking van de democratie. Het nationaal karakter van de hoogste volksvertegenwoordiging moet ook vertaald worden dat de kiezer een nationale dus landelijk stem uitbrengt. De kracht van de stem van de kiezer wordt hierdoor gemaximaliseerd en er is garantie dat ook gemarginaliseerde groepen middels het uitbrengen van hun stem via landelijke evenredigheid een vele malen grotere kans hebben vertegenwoordigd te zijn op het hoogste niveau.

Lid 3 Vanwege het gegeven dat er wijziging van de Grondwet en de Kiesregeling noodzakelijk is, doch dat deze minder dan twee jaar voor de volgende verkiezingen vorm krijgt, is het voor personen die zich kandidaat stellen onmogelijk geworden te voldoen aan het woon/verblijf vereiste van tenminste twee jaar. Voorts is het niet langer nodig bij het systeem van landelijke evenredigheid om in een specifiek district te wonen, doch wel in de Republiek Suriname. Het derde lid dat wordt toegevoegd moet hier oplossing in bieden. Overeind blijft dat voldaan moet worden aan het onderliggend uitgangspunt dat een persoon die zich kandidaat stelt, zijn woonplaats moet hebben in de Republiek Suriname.

Artikel 91

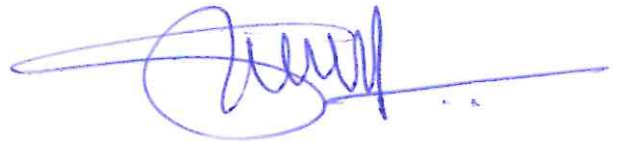
Wijziging van dit artikel is nodig om, naast de bevoegdheid van De Nationale Assemblee ex artikel 74a van de grondwet, de bevoegdheid van De Nationale Assemblee te kunnen realiseren om te besluiten tot tussentijd aftreden van de president en de vicepresident. In 1999 is gebleken dat een besluit op dit punt van De Nationale Assemblee niet kon worden geëffectueerd. Dat doet geen recht aan de grondwettelijke bevoegdheid van de nationale volksvertegenwoordiging. Het voorkomen van verstaring in het bestuur van het land is de beperking van het vervullen van het ambt van President en Vice-President gedurende tien jaren aaneengesloten, uitgesloten.

Artikel 92 lid 1

Aan de functie vereisten wordt nog een internationaal gebruik voor deze hoge ambten toegevoegd, n.l. niet eerder veroordeeld zijn nationaal of internationaal door een gerechtshof.

Paramaribo, 7 juli 2023

De initiatiefnemers:

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'D. Sharman', with a long horizontal line extending to the right.

D. Sharman

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'C. van Samson', with a long horizontal line extending to the left.

C. van Samson